

YARGITAY
10.HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2013/5703
Karar No. 2013/6622
Tarihi: 02.04.2013

İlgili Kanun / Madde
506 S. SSK/80
6183 S. AUK/35

- ***PRİM BORCUNDA ÜST DÜZEY YÖNETİCİNİN SORUMLULUĞUNUN İFLASIN ERTELENMESİ KARARI ÜZERİNE DURACAĞI***
- ***İFLASIN ERTELENMESİ KARARINDAN ÖNCEKİ PRİM BORÇLARINDAN SORUMLULUĞUN DEVAM EDECEĞİ***

ÖZETİ İcra ve İflas Kanunu'nun 179'uncu maddesi uyarınca iflasının ertelenmesine karar verilen ve malvarlığının korunması için gerekli tedbirler alınan şirketten, anılan Kanun'un 179/b maddesindeki "Erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz..." düzenlemesi uyarınca primler tahsil edilemeyecektir. Söz konusu tahsil imkânsızlığı, şirket adına primlerin tahakkuk ve tediyesinden sorumlu üst düzey yöneticinin kusurundan değil, doğrudan Kanundan doğduğundan üst düzey yönetici yönünden 506 sayılı Kanun'un 80'inci maddesinde yer alan "haklı sebep" kavramı kapsamında kabul edilecektir. Ancak, iflasın ertelenmesi hükmünden öncesine ilişkin prim borçları yönünden, borcun ait olduğu ayı takip eden ay sonu itibarıyla tahakkuk ve tediyeye sorumluluğu gerçekleştiğinden, sonradan şirket yönünden verilen iflasın ertelenmesi kararı üst düzey yöneticinin müteselsil sorumluluğunu etkilemeyecek ve haklı neden oluşturmayacaktır.

Dava, ödeme emrinin iptali istemine ilişkindir.

Mahkemece, ilâmında belirtildiği şekilde davanın reddine karar verilmiştir.

Hükmün, davacı şirket vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, temyiz isteğinin süresinde olduğu anlaşıldıktan ve Tetkik Hâkimi Esin Zeynep Sarıtepe tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kâğıtlar okunduktan sonra işin gereği düşünüldü ve aşağıdaki karar tespit edildi.

Davacı Park Panel İth.İhr. İnş. Taah.ve Tic .A.Ş vekili, şirketleri hakkında Gebze 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2008/539 esas sayılı dosyası ile "İflasın Ertelenmesi" davası açıldığını, 19/11/2008 tarihi itibarıyla mahkemece "...3. Kişiler tarafından yapılan icra takipleri, ihtiyati haciz ve tedbir kararları, mahsup, takas, hapis ve temlik uygulamalarından doğan işlemlerden satış ve muhafaza işlemlerinin durdurulmasına," yönelik ihtiyati tedbir kararı verildiğini, söz konusu tedbir kararı nedeniyle şirketleri hakkında icra takibine devam edilebilmesinin mümkün olmadığını izahla, 2005,2006,2007,2008,2009 yıllarına ait işsizlik sigortası prim borcu nedeniyle başlatılan "2009/13632" takip nolu 6584,56-TL bedelli ödeme emrinin iptaline karar verilmesi istenildiği anlaşılmıştır.

Mahkemece, davacı şirket tarafından Gebze 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2008/539 esas sayılı dosyası ile "İflasın Ertelenmesi" davası açıldığı, Gebze 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2008/539 esas sayılı davasının derdest olduğu, henüz iflasın ertelenmesine karar verilmediği, tedbir kararı gereğince de satış ve muhafaza işlemlerinin durdurulmasına karar verilebileceği, ödeme emrinin iptalinin karar verilemeyeceği gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği görülmüştür.

Anonim şirket niteliğindeki tüzel kişi işverenlerin üst düzey yönetici ve yetkililerinin kamu alacaklarından sorumluluğu 5510 sayılı Kanun'un geçici 7'nci maddesi uyarınca uygulama alanı bulan ve uyuşmazlığa konu dönemde yürürlükte bulunan mülga 506 sayılı Kanunun 80 ve 6183 sayılı Kanun'un mükerrer 35'inci maddelerinde düzenlenmiştir.

506 sayılı Kanun'un 80'inci maddesi; "İşveren, bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu Kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait prim tutarlarını da bu miktara ekleyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur." düzenlemesi ile birlikte bir müteselsil sorumluluk hükmü getirmiştir. Söz konusu

hükme göre; sigorta primlerini (fer'ileri ile) yasal süresi içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen tüzel kişiliği haiz işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri; işbu prim borcundan dolayı Kuruma karşı işverenleri ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulmuşlardır.

Ancak bu sorumluluk, "haklı sebep olmaksızın" ödememe hali ile sınırlandırılmış olup; özel nitelikteki tüzel kişilerin üst düzey yönetici ve yetkilileri yönünden primlerin ödenememesi haklı bir neden sonucu ise prim borcundan ötürü şahsen sorumlu tutulamazlar. Diğer bir anlatımla şirketin prim borcundan müteselsilen sorumlu olan üst düzeydeki yönetici ve yetkilileri, borcun haklı nedenle ödenemediği savunmasında bulunabilirler ve haklı nedenin varlığı halinde, prim borcundan dolayı Kuruma karşı işverenle birlikte müteselsilen sorumlu tutulamazlar.

Haklı nedenlerin neler olduğu konusunda 506 sayılı Kanunda bir açıklık bulunmamaktadır. Hangi hallerin haklı sebep teşkil ettiği, her bir davadaki özel koşullar ile hukuki ve maddi olayların özelliklerine göre mahkemece belirlenecektir. Bu belirleme yapılırken; diğer Kanunlardaki düzenlemelerden yararlanılmalı ve bilhassa Sosyal Güvenlik ilkeleri göz önünde tutulmalıdır.

Öte yandan; iflasın ertelenmesi, İcra ve İflas Kanunun 179'uncu maddesinde düzenlenmiş olup, "borca batık durumda olan (aktif pasifini karşılamayan) bir sermaye şirketi veya kooperatif hakkında, Ticaret Mahkemesi'nce iflas kararı verilmeyerek önerilen iyileştirme projesi çerçevesinde borca batık durumdan kurtulmalarını sağlayan ve iflaslarını önleyen bir kurum"dur. Anılan Kanunun 179/b,I maddesi uyarınca, erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler de durur. Bu sonuç kanundan doğduğundan, mahkemenin kararında ayrıca belirtmesine gerek olmadan ve ilan edilmese dahi gerçekleşir.

Bu bağlamda; İcra ve İflas Kanunu'nun 179'uncu maddesi uyarınca iflasının ertelenmesine karar verilen ve malvarlığının korunması için gerekli tedbirler alınan şirketten, anılan Kanun'un 179/b maddesindeki "Erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dâhil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz..." düzenlemesi uyarınca primler tahsil edilemeyecektir. Söz konusu tahsil imkânsızlığı, şirket adına primlerin tahakkuk ve tediyesinden sorumlu üst düzey yöneticinin kusurundan değil, doğrudan Kanundan doğduğundan üst düzey yönetici yönünden 506 sayılı Kanun'un 80'inci maddesinde yer alan "haklı sebep" kavramı kapsamında kabul edilecektir. Ancak, iflasın ertelenmesi hükmünden öncesine ilişkin prim borçları yönünden, borcun ait olduğu ay takip eden ay sonu itibarıyla tahakkuk ve tediye sorumluluğu gerçekleştiğinden, sonradan şirket yönünden verilen iflasın ertelenmesi kararı üst düzey yöneticinin müteselsil sorumluluğunu etkilemeyecek ve haklı neden oluşturmayacaktır.

6183 sayılı Kanun'un mükerrer 35'inci maddesine göre ise; amme alacakları ve bu bağlamda davalı Kurumun işveren tüzel kişilerden prim ve diğer alacaklarının, tüzel kişinin mal varlığından kısmen veya tamamen tahsil edilememesi ya da tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması halinde kanuni temsilciler mal varlıklarıyla sorumludurlar. Maddede belirtilen "tahsil edilememesi ya da tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması" aynı Kanun'un 3'üncü maddesinde tanımlanmış olup, söz konusu maddeye göre tahsil edilemeyen amme alacağı terimi; "Amme borçlusunun bu Kanun hükümlerine göre yapılan mal varlığı araştırması sonucunda haczi kabil herhangi bir mal varlığının bulunmaması, haczedilen mal varlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacaklarını", tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacağı terimi ise; "Amme borçlusunun haczedilen mal varlığına bu Kanun hükümlerine göre biçilen değerlerin amme alacağını karşılayamayacağının veya hakkında iflas kararı verilen amme borçlusundan aranılan amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip muamelelerinin herhangi bir aşamasında amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği ortaya çıkan amme alacaklarını" ifade etmektedir.

Ayrıca, iflasın ertelenmesine ilişkin devam eden yargılama sırasında, borçlu şirket hakkında yapılan icra takiplerinin ihtiyati haciz ve tedbir uygulamalarının tedbirin durdurulmasına ilişkin mahkeme kararlarının da sonuç itibarıyla yukarıda açıklanan iflasın ertelenmesi işlemleri ve haklı sebep kapsamında değerlendirilmesi gerekeceği nazara alınmalıdır.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu 'nun 2012/12-602 Esas – 2012/914 Karar numaralı ilamı incelendiğinde de ; "İcra ve İflas Kanunu sermaye şirketleri ve kooperatifler için özel bir doğrudan doğruya iflas sebebi kabul etmiştir Buna göre, sermaye şirketlerinin pasifinin aktifinden fazla olduğunun ilgililerce mahkemeye bildirilmesi ve iflasın ertelenme talebinin bulunmaması halinde mahkemece şirketin veya kooperatifin iflasına karar verilir (m.179,I c.1).

Sermaye şirketinin veya kooperatifin pasifinin aktifinden fazla olduğunu ticaret mahkemesine bildiren yönetim kurulu, üyeleri, alacaklılarından biri, şirket veya kooperatif tasfiye halinde ise tasfiye memurları şirketin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olduğuna dair bir iyileştirme projesini mahkemeye sunarak, iflasın ertelenmesini isteyebilir (m.179,I c.2). Mahkeme, iyileştirme projesini ciddi ve inandırıcı bulursa, iflasın ertelenmesine karar verir (m.179,I c.3).

İcra ve İflas Kanunu'nun "Erteleme Tedbirleri" başlığı altında düzenlenen 179/a,I maddesinde "İflasın ertelenmesine karar veren mahkeme, şirketin veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli her türlü

tedbiri iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alır.” hükmü öngörölmüş; “Erteleme Kararının Etkileri” başlığı altında düzenlenen 179/b,I maddesinde ise, “Erteleme kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir takip yapılamaz ve evvelce başlamış takipler durur; bir takip muamelesi ile kesilebilen zamanaşımı ve hak düşüren müddetler işlemez.” hükmüne yer verilmiştir.

Bu açık hükümler karşısında, iflasın ertelenmesi kararının verilmesinden sonra alacaklının takip yapmasına yasal imkan bulunmayıp, takip yapılmışsa bu takibin iptali istenebilir." denilmek suretiyle yukarıdaki bilgilerin teyit edildiği görölmektedir.

Mahkemece, açıklanan maddi ve hukuki olgular çerçevesinde dava şirketin, hukuki durumu ve davaya konu prim borçlarından sorumluluğunun değerlendirilmesi gerekirken, eksik inceleme ve yanılgılı değerlendirme sonucunda yazılı şekilde hüküm kurulmuş olması, usûl ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir.

O halde, davacı vekilinin bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Temyiz edilen hükmün yukarıda açıklanan nedenlerle BOZULMASINA, temyiz harcının istek halinde davacıya iadesine, 02.04.2013 gününde oybirliğiyle karar verildi.